

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articolul I. – Legea nr.416-XII din 18 decembrie 1990 cu privire la poliție (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.17-19, art.56), cu modificările și completările ulterioare, se completează și se modifică după cum urmează:

1. Articolul 9 se completează cu punctul 6¹), având următorul cuprins:

„6¹) desemnează subdiviziunea responsabilă de domeniul prevenirii și combaterii fenomenului violenței în familie și stabilește direcțiile ei de activitate.”

2. Articolul 12 se completează cu punctul 5¹), având următorul cuprins:

„5¹) să asigure protecția victimelor violenței în familie și să supravegheze executarea ordonanței de protecție în conformitate cu legislația.”

3. Articolul 13 se completează cu punctul 4¹), având următorul cuprins:

„4¹) să se adreseze instanțelor de judecată pentru obținerea ordonanței de protecție în situație de criză, în baza cererii depuse de victimă sau a sesizării de caz”.

Articolul II. – Articolul 37 alineatul (4) din Codul familiei al Republicii Moldova nr.1316-XIV din 26 octombrie 2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 47-48, art.210), cu modificările și completările ulterioare, se completează în final cu următoarele cuvinte: „ , cu excepția cauzelor de divorț pornite din motivul violenței în familie”.

Articolul III. – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (Republicat: 14.04.2009 în Monitorul Oficial Nr. 72-74 art.195), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 90, alineatul (6) se completează cu litera c¹), având următorul cuprins:

„c¹) să participe la un program special de tratament sau de consiliere în vederea reducerii comportamentului violent”.

2. După articolul 134¹² se introduce articolul 134¹³, avînd următorul cuprins:
„Articolul 134¹³. Membru de familie

Prin membru de familie se înțelege:

a) în condiția conlocuirii: persoanele aflate în relații de căsătorie, de concubinaj, persoanele divorțate, persoanele aflate sub tutelă și curatelă, rudele lor pe linie dreaptă sau colaterală, soții rudelor, alte persoane aflate în îngrijirea și întreținerea acestora;

b) în condiția locuirii separate: persoanele aflate în relații de căsătorie, copiii lor, inclusiv cei adoptivi, cei născuți în afara căsătoriei, cei aflați sub curatelă, alte persoane aflate în îngrijirea și întreținerea acestora, în baza relațiilor familiale.”

3. La articolul 171, alineatul (2) se completează cu litera c¹), avînd următorul cuprins:

„c¹) săvîrșit asupra unui membru de familie”.

4. La articolul 172, alineatul (2) se completează cu litera c¹), avînd următorul cuprins:

„c¹) săvîrșit asupra unui membru de familie”.

5. Articolul 173 va avea următorul cuprins:

„Articolul 173. Hărțuirea sexuală

Hărțuirea sexuală, adică manifestarea unui comportament fizic, verbal sau nonverbal, cu scopul de a determina o persoană la raporturi sexuale ori alte acțiuni cu caracter sexual nedorite, săvîrșite prin amenințare, constrîngere, șantaj sau profitînd de dependența materială, de serviciu sau de altă natură a victimei,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 300 la 500 de unități convenționale sau cu închisoare pînă la 3 ani.”

6. Capitolul VII se completează cu articolul 200¹, avînd următorul cuprins:

„Articolul 200¹. Violența în familie

(1) Violența în familie, adică acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal, comisă de un membru al familiei contra unui alt membru al familiei, care provoacă suferință fizică, soldată cu vătămare corporală ușoară, psihică sau un prejudiciu material sau moral,

se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 180 de ore sau cu închisoare de pînă la 2 ani.

(2) Aceleași acțiuni săvîrșite asupra a 2 sau mai mulți membri ai familiei sau care au provocat vătămarea corporală medie,

se pedepsesc cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 pînă la 240 de ore sau cu închisoare de pînă la 5 ani;

(3) Aceleași acțiuni care au provocat vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, au determinat la sinucidere sau la tentativă de sinucidere, ori au provocat decesul victimei

se pedepsesc cu închisoare de la 5 pînă la 15 ani.”

7. După articolul 320 se introduce articolul 320¹, avînd următorul cuprins:

”**Articolul 320¹**. Încălcarea intenționată a ordonanței de protecție

Încălcarea intenționată a ordonanței de protecție, precum și eschivarea de la îndeplinirea măsurilor prevăzute în ordonanța de protecție

se pedepsesc cu amendă în mărime de 240 de unități convenționale sau cu munca neremunerată în folosul comunității de la 150 la 200 de ore sau cu închisoare de pînă la 2 ani.”.

Articolul IV. – La articolul 26 alineatul (3) din Legea nr.102-XV din 13 martie 2003 privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.70-72, art.312), cu modificările și completările ulterioare cuvîntul „preponderent” se substituie prin cuvintele „cu prioritate”, iar după cuvintele „precum și” se introduc cuvintele „victimele violenței în familie”.

Articolul V. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.104-110, art.447), cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. La articolul 58, alineatul (3) se completează cu subalineatele 12) și 13), avînd următorul cuprins:

„12) să se adreseze cu o cerere privind emiterea ordonanței de protecție în cazurile de violență în familie;

13) în cazurile de violență în familie, să solicite obligarea de supunere a făptuitorului examinării medicale sau consultării specialiștilor în vederea participării la un program specializat de dezalcoolizare, dezintoxicare, tratament psihoterapeutic sau consiliere.”

2. La articolul 165 alineatul (2) punctul 2), după cuvintele „luate în privința lui,” se completează cu cuvintele „precum și a ordonanței de protecție aplicată față de victima violenței în familie”.

3. La articolul 185 alineatul (2) punctul 3), după cuvintele: „aplicate în privința sa” se completează cu cuvintele „, sau a încălcat ordonanța de protecție aplicată față de victima violenței în familie”.

4. După articolul 215 se introduce articolul 215¹, avînd următorul cuprins:

„Articolul 215¹. Măsuri de protecție aplicate victimelor violenței în familie

(1) La cererea victimei violenței în familie în cursul procesului penal, adresată organului de urmărire penală, procurorului sau instanței de judecată referitor la amenințările cu moartea, cu aplicarea violenței, cu deteriorarea sau distrugerea bunului sau alte acte ilegale, instanța de judecată este obligată să ia măsuri de asigurare a protecției victimei față de persoana bănuită, învinuită, inculpată – membru de familie, prin emiterea unei ordonanțe de protecție.

(2) În cazul depunerii cererii la organul de urmărire penală sau la procuror, aceștia vor înainta, printr-un demers imediat, cererea instanței de judecată pentru a fi examinată.

(3) Instanța de judecată, în 24 de ore de la primirea cererii, printr-o încheiere emite o ordonanță de protecție, prin care poate oferi protecție victimei, aplicînd una (mai multe) din următoarele măsuri:

a) obligarea de a părăsi temporar locuința comună ori de a sta departe de locuința victimei, indiferent de dreptul de proprietate asupra bunurilor;

b) obligarea de a sta departe de locul aflării victimei;

c) obligarea de a nu contacta victima, copiii acesteia, alte persoane dependente de ea;

d) interzicerea de a vizita locul de muncă și de trai al victimei;

e) limitarea dispunerii unilaterale de bunurile comune;

f) obligarea de supunere a agresorului examinării medicale privind starea psihică și dependența de droguri/alcool a agresorului, iar atunci cînd există avizul medical corespunzător – să ceară trimiterea acestuia la un tratament medical forțat de alcoolism/narcomanie;

g) obligarea de a participa la un program special de tratament sau de consiliere dacă o asemenea acțiune este determinată de instanța de judecată ca fiind necesară pentru reducerea violenței sau dispariția ei;

h) interdicția de a păstra și purta armă.

(4) Măsurile de protecție se aplică de instanță pe un termen de pînă la 3 luni. Termenul măsurilor de protecție poate fi prelungit de instanță la cererea repetată ca urmare a comiterii faptelor de violență în familie și ca rezultat al nerespectării condițiilor prevăzute în ordonanța de protecție.

(5) Ordonanța de protecție este expediată imediat organului afacerilor interne și organului de asistență socială din raza teritorială de reședință a bănuitului/învinuitului/inculpatului și a victimei.

(6) Încheierea judecătorului privind aplicarea sau prelungirea ordonanței de protecție este executorie imediat, cu drept de recurs în instanța ierarhic superioară.”

5. Articolul 276:

la alineatul (1): după cifra „161,” se completează cu cifra „173”, în continuare după cifra ”200” a se completa cu cifra ”200¹”;

alineatul (5) se completează în final cu următorul text:

„Procurorul sau instanța de judecată va examina dacă voința de împăcare a victimei violenței în familie este liber exprimată, asigurîndu-se că victima a avut acces real la asistență și protecție”.

6. La articolul 511 alineatul (1), după punctul 4) se completează cu punctul 5), avînd următorul cuprins:

„5) să participe la un program special de tratament sau de consiliere în vederea reducerii comportamentului violent.”

Articolul VI. – Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225-XV din 30 mai 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 111-115, art.451), cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. La articolul 85 alineatul (1), litera a) se completează cu o liniuță nouă, avînd următorul cuprins:

„- pentru cererile privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile violenței în familie”.

2. La articolul 279 alineatul (1), după litera g) se completează cu litera g¹), avînd următorul cuprins:

„g¹) aplicarea măsurilor de protecție în cazurile violenței în familie”.

3. După capitolul XXX din titlul II se introduce capitolul XXX¹, avînd următorul cuprins:

„Capitolul XXX¹. Aplicarea măsurilor de protecție în cazurile violenței în familie.

Articolul 318¹. Depunerea cererii

(1) Cererea privind aplicarea măsurilor de protecție se înaintează instanței de judecată de către victima violenței în familie sau de reprezentantul ei legal, în cazul minorului – de organul de tutelă sau curatelă. În caz de imposibilitate de depunere a cererii de către victimă, la solicitarea ei, cererea poate fi depusă de către procuror, organul de asistență socială sau poliție.

(2) Cererea se depune la instanța competentă de la locul de trai al victimei, de la locul temporar de reședință al victimei sau al agresorului, de la locul unde victima a solicitat asistență sau unde a avut loc actul de violență.

Articolul 318². Cuprinsul cererii

Cererea va cuprinde: circumstanțele actului de violență, intensitatea, durata, consecințele suportate și alte circumstanțe care indică necesitatea aplicării măsurilor de protecție.

Articolul 318³. Examinarea cererii

(1) După primirea cererii, instanța de judecată contactează de îndată poliția de la locul aflării agresorului și solicită informarea acestuia despre procedura inițiată.

(2) Instanța poate solicita, după caz, organului de asistență socială sau poliției prezentarea unui raport de caracterizare a familiei vizate și a agresorului. Instanța poate solicita și alte acte necesare pentru examinarea cererii.

(3) Lipsa agresorului de la ședința de judecată nu împiedică instanța să examineze cererea.

Articolul 318⁴. Emiterea ordonanței de protecție

(1) Instanța de judecată, în termen de 24 de ore de la primirea cererii, emite o încheiere prin care admite sau respinge cererea.

(2) În cazul admiterii cererii, instanța emite o ordonanță de protecție prin care aplică una sau mai multe măsuri de protecție, precum:

a) obligarea de a părăsi temporar locuința comună ori de a sta departe de locuința victimei, fără a decide asupra modului de proprietate asupra bunurilor;

b) obligarea de a sta departe de locul aflării victimei;

c) obligarea de a nu contacta victima, copiii acesteia, alte persoane dependente de ea;

d) interzicerea de a vizita locul de muncă și de trai al victimei;

e) obligarea, pînă la soluționarea cazului, de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victima;

f) obligarea de a plăti cheltuielile și daunele cauzate prin actele sale de violență, inclusiv cheltuielile medicale și cele de înlocuire sau reparare a bunurilor distruse sau deteriorate;

g) limitarea dispunerii unilaterale de bunurile comune;

h) stabilirea unui regim temporar de vizitare a copiilor săi minori;

i) interzicerea de a păstra și purta armă.

(3) Măsurile de protecție se aplică de instanță pe un termen de până la 3 luni.

(4) Instanța remite de îndată ordonanța de protecție poliției și organului de asistență socială spre executare imediată.

(5) Ordonanța privind măsurile de protecție prevăzute în alineatul (2) literele e) și f) din prezentul articol se remite spre examinare imediată oficiului de executare în condițiile legislației cu privire la executarea hotărârilor cu caracter civil.

Articolul 318⁵. Prolungirea și revocarea ordonanței de protecție

(1) Termenul măsurilor de protecție poate fi prelungit de instanța de judecată la cererea repetată ca urmare a comiterii faptelor de violență în familie și ca rezultat al nerespectării condițiilor prevăzute în ordonanța de protecție.

(2) La cererea întemeiată a victimei, instanța de judecată poate revoca măsurile de protecție aplicate, asigurându-se că voința victimei este liber exprimată și nu a fost supusă presiunilor din partea agresorului.

Articolul 318⁶. Contestarea încheierii privind neadmiterea cererii de aplicare a ordonanței de protecție și contestarea încheierii privind aplicarea ordonanței de protecție

(1) Încheierea de admitere sau de neadmitere a cererii poate fi atacată cu recurs de către victimă, reprezentatul ei legal sau agresor, ori reprezentantul lui legal, în corespundere cu procedura de judecare a recursurilor împotriva încheierii primei instanțe.

(2) Contestarea încheierii nu suspendă executarea măsurilor aplicate.”

Articolul VII. – Legea asistenței sociale nr.547-XV din 25 decembrie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.42-44, art.249), cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. Articolul 7 se completează cu litera c)¹, având următorul cuprins:

„c)¹ familiile afectate de violența în familie”.

Articolul VIII. – La articolul 29 alineatul (1) litera r) din Legea nr.436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală (Monitorul Oficial al

Republicii Moldova, 2007, nr.32- 35, art.116), cu modificările ulterioare, după cuvintele „familiile cu mulți copii,” se introduc cuvintele „și cele afectate de violență în familie.”

Articolul IX. – Legea nr. 45-XVI din 1 martie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.55-56, art.178) se completează și se modifică după cum urmează:

1. La articolul 7 alineatul (2), după sintagma „Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei” se introduce următorul text: „respectiv, la nivel teritorial autoritatea publică locală abilitată este secția/direcția raională de asistență socială și protecție a familiei în cadrul căreia se desemnează o unitate specializată în prevenirea și combaterea violenței în familie”.

2. Articolul 7 se completează cu alineatele (3) și (4), avînd următorul cuprins:

„(3) Pe lângă Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei se creează Consiliul coordonator interministerial, în componența căruia intră cîte un reprezentat al autorităților centrale, conform alineatului (1), reprezentantul autorității tutelare centrale și reprezentantul societății civile. Consiliul coordonator interministerial este responsabil de asigurarea coordonării și colaborării dintre ministerele și autoritățile administrației publice centrale cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie. Regulamentul Consiliului coordonator interministerial este aprobat prin hotărîre de Guvern.

(4) Celelalte servicii publice de nivel local vor desemna persoane cu atribuții privind prevenirea și combaterea violenței în familie, responsabile de coordonarea activităților specifice în cadrul instituției sale și de colaborarea în desfășurarea activităților comune la nivelul teritoriului administrativ, în baza unor proceduri stabilite de conlucrare în prevenirea și combaterea cazurilor de violență în familie”.

3. La articolul 8 alineatul (3), după cuvintele „și de protecție a familiei” se completează cu cuvintele „prin unitatea specializată de prevenire și combatere a violenței în familie”.

4. La articolul 8 alineatul (6) litera d), după cuvintele „centrelor medico-legale” se completează cu cuvintele „, și altor instituții”.

5. Articolul 11 se completează cu alineatele (2¹), (4¹), (5) și (6), avînd următorul cuprins:

„(2¹) Victimele violenței în familie au dreptul la asistență pentru recuperare fizică, psihologică și socială, prin acțiuni speciale medicale, psihologice, juridice și sociale. Acordarea serviciilor de protecție și asistență nu este condiționată de dorința victimelor de a face declarații și a participa la procese de urmărire în justiție a agresorului. Dreptul la viața privată și confidențialitatea informației privind victima violenței în familie este garantat.”

„(4¹) Victimele violenței în familie au dreptul la asistență juridică primară și calificată gratuită, în corespundere cu legislația cu privire la asistența juridică garantată de stat.

(5) Viața privată și identitatea victimei violenței în familie sînt protejate. Înregistrarea, păstrarea și utilizarea informațiilor cu caracter personal privind victima violenței în familie se efectuează cu respectarea regulilor speciale de confidențialitate.

(6) Persoanei, constatată drept victima violenței în familie, i se acordă asistență medicală de instituțiile medico-sanitare, în condițiile prevăzute în legislație.”

6. Articolul 11 alineatul (3) se completează în final cu următorul text:

„Autoritățile abilitate cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie sînt obligate să informeze victimele violenței în familie despre drepturile lor, despre autoritățile, organizațiile și instituțiile cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie; despre tipul serviciilor și organizațiile la care se pot adresa după ajutor; asistența disponibilă pentru ele; unde și cum pot depune o plîngere; procedura ce urmează după depunerea plîngerii și rolul lor după asemenea proceduri; cum pot obține protecție; în ce măsură și în ce condiții au acces la consultanță sau asistență juridică; dacă există un pericol pentru viața sau sănătatea lor în cazul eliberării unei persoane reținute sau condamnate ori dacă a fost anulată ordonanța de protecție.”

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI